

Eskualde bozak
Ipar Euskal Herrian

«Peryk borondate ona du baina eskuak loturik ditu»

■ Euskal Departamendua eta euskararen ofizialtasuna dituzue lelo nagusi eskualde hauteskundeetarako. Bertze zerrendetatik leporatu dizuetenez, horrek ez omen du zentzurik, eskualdeak ez duelako ez bata ez bertzearendako eskumenik.

Euskal Departamendua eta euskararen ofizialtasua ez da inoren eskumena, Frantziako Estatuarena berarena baizik. Beraz, estatu mailako hauteskundeak itxaron behar ote ditugu horretaz mintzatzeko edo aldarrikatzeko? Ez. Euskal Departamendua Frantziako Errepublikaren baitan Ipar Euskal Herria lurralde erakunde baten bidez ezagutarazteko lehen oinarria da. Departamenduak eskumen handirik izan gabe, euskal lurraldearen ezagutza litzateke. Europar Errepublika frantziarra berezia da. Egitura piramidala da, beheko lurralde erakundeetatik Estatura bitarte. Baina lurralde erakunde horiek ez dute kasik diru iturririk, zenbait zergez aparte. Estatuak ematen dion dirua da garrantzitsuena, lurralde erakundeek sekulako menpekotasuna baitute Estatuarekiko. Lurralde erakundearen artean bat dago zuzenki harremanetan Estatuarekin. Hori eskualdea da. Lau urtero kontratu-plangintza izenpetzen du Estatuarekin. Beraz, eskualdea da Estatuaren erreformara heltzeko biderik zuzenena. Horregatik, Euskal Departamenduaren galdegiteak badu zentzurik, eta asko gainera. Gainera, eskualdeak ekonomia, lurralde antolaketa, formakuntza, ingurugiroa eta abar ditu eskumen gisa, eta gure eskaerak oso loturik daude horrekin. Euskararen ofizializazioari dagokionez, bereziki, eskumen konstituzionala litzateke 1992ko erreformatik Frantziako konstituzioko 2. artikulua hizkuntza gutiengoentzat errepresiboagoa bilakatu baitute.

Akitaniako eskualdeak egin dezake lanik helburu horiekiko.

■ Euskara eta Euskal Departamendua aipu dituzue. Abertzaleen Batasunaren lau oinarri nagusietan, aldiz, mugaz gaineko harremanak eta errepresioaren amaiera ezinbertzeko lau eskaera gisa ageri dira. Horiek ez dituzue aipatuko, ez da momentua?

Nik uste ezberdindu behar dugula ABren ibilera orokorra eta hauteskundeetako kanpaina. Hauteskundeetan egun guti batzuetan bi-hiru gauza sinple eta ulergarri aurkeztu behar dira, ez soilik abertzaleentzat, bertze euskal herritar guztientzat ere bai. Besteak beste, Euskal Departamendua eta euskara dira ardatz nagusi horiek, egun gehiengo batek galdegiten dituenak. Baina, ez du erran nahi bertzeak baztertzen ditugunik. Hegoaldearekin harremanak egituraren batek izaten ahal baditu, hori eskualdea da. Gure helburua harreman horiek sakondu eta sendotzea izanen da.

Errepresioaren kontrako jarrean ere berdin. Gazteen atxilotekitekin egiten ari direna ez dezakegu onar, 600 euskal preso beren familiatik 800 kilometrorara atxikitzea jasanezina den bezalaxe. Errepresioaren salaketa lana egunerokoa da.

■ Jean Grenet Baionako auzapezak zioen ez dela ez azeleragailu ez balazta Euskal Departamenduaren sorrerarekiko.

Ez badu azeleratzen, ez eta frenatzen ere, erran nahi du bere autoa ez dabilela. Departamenduaren sorrerak Baiona departamendu berriko hiriburu bilakatu luke, zuzenki 600 lanpostu sortzeko. Nor izan daiteke herri bateko auzapez eta hori ukatu? Hastapenetik ideia aldatu du hala ere Grenetek, eta orain ez da hain kontra ageri. Autoa ez dabilenez, nire ustez itxaroten ari da, eta trenean igoko da, bertzeek martxan jarritakoan.

■ Nicole Peryk Euskal Departamenduaren alde eta gutiengo hizkuntzen ezagupenaren alde daraman eginbidean zintzoa dela uste al duzu?

Jakes Abeberri, Baionan, Errobi ibaiaren aldamenean.

BOB EDME

ERREPRESIOA

«Gazteen atxilotekitekin egiten ari direna ez dezakegu onar, 600 euskal preso beren familiatik 800 kilometrorara atxikitzea jasanezina den bezalaxe.»

menduaren alde eta gutiengo hizkuntzen ezagupenaren alde daraman eginbidean zintzoa dela uste al duzu?

Nik uste erabat zintzoa dela egiten ari den lanean. Baina bere lanaren eraginkortasuna ezartzen dut dudana. Alderdian hainbat jende dute oso zintzoak direnak Euskal Departamendua eta euskarari buruz, baina arazoa da alderdiaren preso direla. Alderdiak ez du nahi, eta kito. Borondatea ez da aski loturik zaudenena. Lehentasuna Frantziako gai sozial eta ekonomikoek dute alderdiarendako. Kontestu horretan Peryren lanak laster batean atzemanen du muga. Ondorioz, guri dagokigu hemen lan egitea, alderdientzako jasangaitza izan dadin egun dugun egoera. Grenetek zioen bezala,

Euskal Departamenduaz besterik ez da hitz egiten Ipar Euskal Herrian, langabezia eta bertzeek baino. Onartu beharko du herri honetako lehen kontraesana euskal kontraesana dela. Hori abertzaleen lanaren ondorioa da, 30 urteko lanaren fruitua.

■ Zein dira ABren aukerak hauteskundeetan?

Ez dugu aurreikuspenik egin nahi. Bi xede ditugu. Lehena gure helburuak aurreratzea da, bat, bi edo lau tanto gehiago gehiturik, baina aitzinatzea. Zenbat eta gehiago izan, hobe. Emaizta ez dakit zein izanen den, baina aitzina pauso handi bat ematen dugula uste dut. ABren sakoneko lana fruituak ematen hasia da, gure lana beste molde batean ikusia baita. Luzaz sentibiltate ezberdinez gatazkan

aritu gara gure artean. Azken hiru urteotan, aldiz, elkarrekin lan egiteko xedea dugu abertzaleok su eta gar, eta laguntasunez beteriko erakunde batean gaude. Aspalditik ikusi gabea, jendeak gauzak argi eta garbi izanik lan egiteko gogoia du, eta gauzak atzeko pentsamendurik gabe erraten ditu. Nire ustez ondorioak jasoko ditugu. Abertzaleak martxan gaude eta gauzak beren giderretik hartu ditugula uste dut. Baina guretzat garaipena aurreratzea izanen da hauteskunde hauetan ere. Bigarren helburua, berriz, okzitandarrei hitz egitea izanen da, hautetsi bat izateko biarnesen bozak beharko baititugu.

Hur Gorostiaga
BAIONA

Akitaniako okzkitanistekin batera

ABERTZALEEN BATASUNAREN berezitasunetarik bat, euskararen ofizialtasuna eta Euskal Departamendua galdegitearekin batera, Biarnes departamendua eta okzitanieraren ofizializazioa galdegitea da. Izan ere, Euskal Departamendua sortuko balitz egungo Pirinio Atlantikoak desagertu eta Biarnes departamendua derrigorrez sortu behar

ko litzateke. Horrez gain, euskararen ofizializazioa Frantziako bertze hizkuntza gutiengoekin helduko litzatekeela pentsa daiteke; hots, bretoiara, katalana eta okzitanoarekin batera, bertzeak bertze.

Jakes Abeberriren arabera, beraz, «elkarlana ezinbestekoa» da. Akitaniako eskualde ez okzitano bakarra Ipar Euskal Herria da gaine-

ra. «Hautatua izanez gero, okzitanoekin batera lan eginen dugu gure hizkuntz eskubideak onartuak izan daitezen.

Gisa horretan oso baikor ageri da, eta orain dela egun guti Akitanian aurkeztu diren zerrenda okzitanisten buruek deiturik, beraiekin mintzatzeko parada izan du. «Luzaz elkar joka aritu ondoren, orain geroz eta jende gehiago agertu

da gu sustengatzen. Konprenitu dute nonbait helburu bertsuak ditugula». Gisa horretan Lot et Garonne eta Gironde departamenduetan aurkeztuko diren zerrenda okzitanistak buruekin Pauen (Biarnoa) prentsaurreko bat eginen dute ABko kideek otsailaren 27an, hemendik aitzinako elkarlanaren berri emateko.

Astero zuzenean, Gure Irratia eta AEKren ekoizpen bat

Ekipak :

Hendaia
Donibane
Lohitzune
Senpere
Arbona+Basusarri
Sara
Miarritze
Baiona
Hiriburu
Beskoitze+Bardoze
+Hazparne
Uztaritze
Ezpeleta+Kanbo
Itsasu

Galdera/erantzuna
irradi jokoa

Ostegunero arratseko 20etan Larunbatero goizeko 11etan

Final erdiak : Maiatzaren 21 eta 28an
Finala : Ekainaren 4ean, Baionan

Larunbat honetan, 11etan,
Hendaia
Donibane-Lohizuneren
kontra.